

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 38/2022
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Β΄ Τακτική Ολομέλεια
Συνεδρίαση της 12^{ης} Απριλίου 2022

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Αντιπρόεδροι του ΝΣΚ, Ασημίνα Ροδοκάλη, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Δημήτριος Μακαρονίδης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτης Παππάς, Σταύρος Σπυρόπουλος, Διονύσιος Χειμώνας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ Τζουβάρης, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαος Μουκαζής, Ευτυχία Κασομένου, Θεόδωρος Ράπτης, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Μαρία Δεληγιάννη, Αντώνιο Αντωνίου, Παναγιώτης Πανάγος, Δημήτριος Καμάρης, Ελένη Λευθεριώτου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητές: Νικόλαος Μουκαζής, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, Αικατερίνη Χουρμούζη, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Αριθμός Ερωτήματος: Τα έγγραφα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής, Κλάδου Ασφαλείας και Αστυνόμευσης, Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας, Τμήματος Α, με αριθμούς πρωτ.2131.14/30315/2019/24-4-2019, 2131.14/78070/2021/25-10-2021 και 2131.14/6089/2022/31-1-2022.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν: (α) ως «πρόσκληση», που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, νοείται αποκλειστικά η «αρχική», δηλαδή αυτή που απευθύνεται στον κύριο και επιδίδεται στους δανειστές, οι οποίοι αναγράφονται, κατά τον χρόνο τούτο, στα δημόσια βιβλία (νηολόγιο, ναυτικό υποθηκολόγιο, βιβλίο κατασχέσεων) ή, αντίθετα, όμοια πρόσκληση πρέπει να επιδίδεται και στους δανειστές που έχουν εγγραφεί στα ίδια δημόσια βιβλία μεταγενέστερα και, ιδιαίτερα, αν έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο δεν κατέστη δυνατή η απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικινδύνου-επιβλαβούς πλοίου, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο ίδιο νόμο διαδικασίες, και (β) η χορήγηση, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του αυτού ως άνω νόμου, άδειας απόπλου σε πλοίο, στο οποίο εφαρμόζονται οι διατάξεις του εν λόγω νόμου, προς λιμένα είτε αλλοδαπής, είτε ημεδαπής (είτε με ίδια μέσα είτε ρυμουλκούμενου) για οποιονδήποτε λόγο (ακόμη και για διάλυση αυτού), είναι δυνατή σε περίπτωση επιβολής απαγόρευσης απόπλου, ως μέτρου διοικητικού καταναγκασμού για την εξόφληση διοικητικού προστίμου, κατά το άρθρο 8 του ίδιου νόμου και τα άρθρα 45 και 157 του ν.δ. 187/1973 (ΚΔΝΔ).

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β΄ Τακτική Ολομέλεια), γνωμοδότησε, ως εξής:

Ιστορικό

Από τα έγγραφα του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που τα συνοδεύουν, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με το έγγραφο με αριθμό πρωτ.2131.14/66356/2018/10-9-2018 του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, Κλάδου Ασφαλείας και Αστυνόμευσης, Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας, Τμήματος Α΄, όπως συμπληρώθηκε με τα έγγραφα της ίδιας Υπηρεσίας με αριθμούς πρωτ.2131.14/30315/2019/24-4-2019, 2131.14/7980/2020/04-02-2020 και το έγγραφο του Κεντρικού Λιμεναρχείου Πειραιά (Κ.Λ.Π.) με αριθμό πρωτ.2131.14/14/24-10-2019, υπεβλήθη προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, μεταξύ άλλων, το ερώτημα εάν είναι νόμιμη η χορήγηση, κατ' εφαρμογή της

παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2881/2001, άδειας απόπλου (είτε με ίδια μέσα, είτε ρυμουλκούμενου) για οποιονδήποτε λόγο (ακόμη και για διάλυση αυτού) προς λιμένα είτε αλλοδαπής είτε ημεδαπής σε πλοίο, στο οποίο εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.2881/2001, όπως ενδεικτικά στο Φ/Γ-Ο/Γ «Π. Α.», παρά τα επιβληθέντα σε αυτό βάρη (υποθήκη, αναγκαστική κατάσχεση, συντηρητική κατάσχεση, προσωρινές δικαστικές διαταγές απαγόρευσης απόπλου) και υπό ποιες προϋποθέσεις.

2. Το Δ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με τη με αριθμό 55/2020 γνωμοδότησή του, γνωμοδότησε ομόφωνα επί του ερωτήματος αυτού ότι η χορήγηση, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.2881/2001, άδειας απόπλου (είτε με ίδια μέσα είτε ρυμουλκούμενου) για οποιονδήποτε λόγο (ακόμη και για διάλυση αυτού) προς λιμένα είτε αλλοδαπής είτε ημεδαπής σε πλοίο, του οποίου η απομάκρυνση από το λιμάνι, όπου βρίσκεται, έχει κριθεί επιβεβλημένη κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.2881/2001, είναι νόμιμη παρά τα επιβληθέντα σε αυτό βάρη, εφόσον έχουν τηρηθεί οι απαιτούμενες διατυπώσεις δημοσιότητας, εφόσον, δηλαδή, η πρόσκληση που απευθύνεται προς τον κύριο ή τον αντιπρόσωπό του έχει επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή και προς τους δανειστές που αναγράφονται στο ναυτικό υποθηκολόγιο ή στο βιβλίο κατασχέσεων του λιμένα νηολόγησης και, αν πρόκειται για ναυάγιο αλλοδαπού πλοίου, στους δανειστές που αναγράφονται στο βιβλίο της Λιμενικής Αρχής του λιμένα όπου βρίσκεται το ναυάγιο, προς ενημέρωσή τους με τον τρόπο αυτό και για το σκοπό απόπλου.

3. Στη συνέχεια ο Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με τα έγγραφά του με αριθμούς πρωτ.Α.Π.:2131.14/78070/2021/25-10-2021 και 2131.14/6089/2022/31-1-2022, ζήτησε την έκδοση γνωμοδότησης της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στα ερωτήματα που αναφέρονται στην αρχή της παρούσας, λόγω της σπουδαιότητας και της οριζοντίου εφαρμογής των θεμάτων που τίθενται με αυτά.

Νομοθετικό Πλαίσιο

4. Στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας .....

5. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 4, 5, 8 και 9 του ν.2881/2001 «Ρύθμιση θεμάτων ανέλκυσης ναυαγίων και άλλες διατάξεις» (Α'16), όπως η παράγραφος 2 του άρθρου 9 συμπληρώθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 30 του ν.3150/2003 (Α' 153), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 1 - Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Πλοίο ή πλωτό ναυπήγημα, νηολογημένο ή όχι, αποτελεί ναυάγιο, αν παύσει να έχει πλευστότητα και παραμένει, ολόκληρο ή κατά μέρος, υπό την επιφάνεια της θάλασσας... 2. Με τον όρο "Οργανισμός" στις επόμενες διατάξεις νοείται το κατά περίπτωση αρμόδιο νομικό πρόσωπο του δημόσιου τομέα ή η δημόσια υπηρεσία, που ασκεί τη διοίκηση και διαχείριση λιμένα, διώρυγας ή διαύλου.

Άρθρο 2 - Ναυάγια σε λιμένες, διώρυγες, διαύλους

1. Ο κύριος ναυαγίου, το οποίο αποτελεί κίνδυνο για τη ναυσιπλοΐα σε περιοχή λιμένα, σε διώρυγα ή σε δίαυλο ή παρεμποδίζει την προσόρμιση, την αγκυροβολία, την παραβολή, τη χρήση των κρηπιδωμάτων και γενικά τη λειτουργία τους ή προσβάλλει ή απειλεί να προσβάλλει το περιβάλλον, υποχρεούται να το ανελκύσει και απομακρύνει εκτός λιμένα, διώρυγας ή διαύλου, όπως έχει ή κατά τμήματα ή, αν επιβάλλεται από τις περιστάσεις, να το μετατοπίσει ή καταστρέψει ή με οποιονδήποτε τρόπο εξουδετερώσει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Ο Οργανισμός προσκαλεί εγγράφως τον κύριο να προβεί στις αναγκαίες κατά την προηγούμενη παράγραφο ενέργειες, για να εξαλειφθεί κάθε κίνδυνος και να αποτραπεί κάθε δυσμενής συνέπεια από την ύπαρξη του ναυαγίου, ορίζοντας εύλογη κατά περίπτωση προθεσμία, που δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις (3) μήνες και δηλώνοντας συγχρόνως ότι σε διαφορετική περίπτωση θα προβεί στις ενέργειες αυτές με ευθύνη και με δαπάνες του κυρίου, οι οποίες σε περίπτωση μη άμεσης καταβολής, καταλογίζονται σε βάρος του και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων. Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο (2) μήνες ακόμα. Όταν ο κύριος έχει ήδη αρχίσει να προβαίνει σε εμφανείς πράξεις για την απομάκρυνση του ναυαγίου και συντρέχουν εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να χορηγηθεί επιπλέον παράταση από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας. Οι προθεσμίες δεσμεύουν και κάθε διάδοχο του κυρίου μετά την επίδοση ή δημοσίευση της πρόσκλησης.

3. Η πρόσκληση επιδίδεται από δικαστικό επιμελητή, στον κύριο ή στον αντιπρόσωπό του, στους δανειστές, που αναγράφονται στο ναυτικό υποθηκολόγιο ή στο βιβλίο κατασχέσεων του λιμένα νηολόγησης και, αν πρόκειται για ναυάγιο αλλοδαπού πλοίου, στους δανειστές, που αναγράφονται στο βιβλίο της Λιμενικής Αρχής του λιμένα, όπου βρίσκεται το ναυάγιο.

4. Αν ο κύριος δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του, ο Οργανισμός μπορεί, ως νόμιμος εντολοδόχος του, να εκτελέσει τις πράξεις που αναγράφονται στην πρόσκληση είτε με ίδια αυτού μέσα και προσωπικό είτε με ανάθεση των σχετικών εργασιών σε τρίτο.

5. Αν η εκτέλεση των πράξεων αυτών από τον Οργανισμό κρίνεται, λόγω των ειδικών συνθηκών της συγκεκριμένης περίπτωσης, αδύνατη ή απρόσφορη ή ασύμφορη, ο Οργανισμός μπορεί να εκποιήσει το ναυάγιο ή τμήματα αυτού, με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό. Ο πλειοδότης υποχρεούται να ανελκύσει και απομακρύνει το ναυάγιο μέσα στην οριζόμενη στη διακήρυξη προθεσμία. Από την κατακύρωση και την καταβολή του τιμήματος, ο πλειοδότης θεωρείται ότι παραλαμβάνει το ναυάγιο, αποκτά την κυριότητά του ελεύθερη από κάθε δικαίωμα τρίτου και μπορεί, αν συντρέχει λόγος, να ζητήσει την καταχώριση περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης ή τη διαγραφή από το νηολόγιο. Για την καταχώριση ή τη διαγραφή δεν απαιτείται βεβαίωση του άρθρου 19 παρ. 1 του Ν. 27/1975 (ΦΕΚ 77 Α') και το πιστοποιητικό του άρθρου 88 παρ. 5 του Κ.Ν. 792/1978 (ΦΕΚ 220 Α'), όπως ερμηνεύτηκε αυθεντικά από το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 1711/1987 (ΦΕΚ 109 Α'). Η κυριότητα του πλειοδότη τελεί υπό τη διαλυτική αίρεση της μη εμπρόθεσμης ανέλκυσης και απομάκρυνσης του ναυαγίου. Η ανέλκυση και απομάκρυνση του ναυαγίου πιστοποιείται από τον Οργανισμό. Ο Οργανισμός αφαιρεί από το τίμημα τις δαπάνες εκποίησης, αυξημένες κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) και καταθέτει το υπόλοιπο στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υπέρ του κυρίου, ο οποίος και καλείται να παραλάβει το οικείο γραμμάτιο παρακαταθήκης. Για την κατάθεση ειδοποιείται η αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία, το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο, οι δανειστές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 και, αν είχε επιβληθεί αναγκαστική κατάσχεση στο ναυάγιο, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού. Στην τελευταία περίπτωση η κατάθεση γίνεται με τον όρο να αποδοθεί το τίμημα ύστερα από εντολή του υπαλλήλου του πλειστηριασμού. Με την επιφύλαξη της διάταξης του

προηγούμενου εδαφίου, το τίμημα αποδίδεται στον κύριο μετά παρέλευση έξι (6) μηνών από την ημέρα που ο Οργανισμός θα δηλώσει ότι έγινε η ανέλκυση και απομάκρυνση του ναυαγίου. Μετά την παρέλευση έτους από την ημέρα αυτήν, ο Οργανισμός δικαιούται να αναλάβει το τίμημα, αν δεν ζητηθεί αυτό από τον κύριο ή δεν ασκήσουν δικαιώματα δανειστές.

6 ... 7. Αν ο διαγωνισμός αποβεί άκαρπος, επαναλαμβάνεται μέσα σε δύο (2) μήνες. Αν αποβεί άκαρπος και ο επαναληπτικός διαγωνισμός, ο Οργανισμός μπορεί να προκηρύξει ανοικτό μειοδοτικό διαγωνισμό για την ανέλκυση και απομάκρυνση του ναυαγίου ή τμημάτων αυτού, από τον μειοδότη, στον οποίο και θα μεταβιβάσει το ναυάγιο κατά κυριότητα. Ο Οργανισμός έχει το δικαίωμα αυτό και όταν ο πλειοδότης του πρώτου ή επαναληπτικού διαγωνισμού δεν εκτελέσει την υποχρέωση, την οποία ανέλαβε σύμφωνα με την παράγραφο 5. Στην περίπτωση μειοδοτικού διαγωνισμού εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του δεύτερου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 5 και η διάταξη της παραγράφου 6.

8. Ο κύριος, ο δανειστής που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 και όποιος έχει έννομο συμφέρον για το ναυάγιο, δικαιούται να δηλώσει σε οποιοδήποτε στάδιο των ανωτέρω διαδικασιών και μέχρι την κατακύρωση, ότι αναλαμβάνει να εκτελέσει ό,τι ορίζεται στην πρόσκληση, καταθέτοντας επαρκή εγγύηση για την κάλυψη των δαπανών, που έγιναν από τον Οργανισμό, καθώς και των δαπανών, που απαιτούνται για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών στην καθοριζόμενη σύμφωνα με την παράγραφο 2 προθεσμία. Η εγγύηση καταπίπτει υπέρ του Οργανισμού, αν ο κύριος, ο δανειστής ή ο τρίτος δεν εκτελέσει τις καθορισμένες στην πρόσκληση εργασίες. Στην περίπτωση που ασκηθεί το ανωτέρω δικαίωμα, αναστέλλεται η άσκηση των δικαιωμάτων του Οργανισμού για διάστημα ίσο προς την προθεσμία, που έχει οριστεί και για μία μόνο φορά. 9...

Άρθρο 3 - Επικίνδυνα και επιβλαβή πλοία σε λιμένες, διώρυγες, διαύλους

1. Ο κύριος ή ο εφοπλιστής πλοίου, το οποίο παραμένει στην περιοχή λιμένα, διώρυγας ή διαύλου και η όλη κατάστασή του δημιουργεί κίνδυνο βύθισής του ή κίνδυνο στη ναυσιπλοΐα ή προσβάλλει ή απειλεί να προσβάλλει το περιβάλλον, υποχρεούται να το απομακρύνει εκτός λιμένα, διώρυγας ή διαύλου ή, αν επιβάλλεται από τις περιστάσεις, να το εξουδετερώσει με οποιονδήποτε τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Ο Οργανισμός προσκαλεί εγγράφως τον κύριο ή και τον εφοπλιστή να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες, ορίζοντας εύλογη αρχική προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τους δύο (2) μήνες και δηλώνοντας συγχρόνως, ότι σε διαφορετική περίπτωση θα αναλάβει να προβεί στην απομάκρυνση ή εξουδετέρωση του πλοίου με ευθύνη και με δαπάνες τους, οι οποίες σε περίπτωση μη άμεσης καταβολής, καταλογίζονται σε βάρος τους και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

3. Η πρόσκληση του Οργανισμού επιδίδεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του προηγούμενου άρθρου στον κύριο ή στον εφοπλιστή ή στον αντιπρόσωπό τους ή στον πλοίαρχο ή στον πράκτορα του πλοίου, εφόσον υπάρχουν και στους δανειστές, που αναφέρονται στην παράγραφο αυτήν.

4. ... 5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου. 6...

Άρθρο 4 - Επικίνδυνα και επιβλαβή ναυάγια και πλοία, εκτός λιμένων, διωρύγων ή διαύλων ή σε άλλη θαλάσσια περιοχή

1. Ο κύριος ναυαγίου, που βρίσκεται στα χωρικά ύδατα, αλλά έξω από τη θαλάσσια ζώνη ευθύνης Οργανισμού και εμποδίζει την ελεύθερη ναυσιπλοΐα ή την προσέγγιση στην ακτή ή την άσκηση ναυτικών ή άλλων δραστηριοτήτων ή προσβάλλει ή απειλεί να προσβάλλει το περιβάλλον, έχει την υποχρέωση, που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 2, και προσκαλείται εγγράφως από την αρμόδια Λιμενική Αρχή να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτήν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 2.

2. Ο κύριος ή ο εφοπλιστής πλοίου, το οποίο παραμένει στα χωρικά ύδατα, αλλά έξω από τη θαλάσσια ζώνη ευθύνης Οργανισμού και η όλη κατάστασή του δημιουργεί κίνδυνο βύθισής του ή προσβάλλει ή απειλεί να προσβάλλει το περιβάλλον, έχει την υποχρέωση, που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3, και προσκαλείται εγγράφως από την αρμόδια Λιμενική Αρχή να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτήν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3..

Άρθρο 5 - Επιβλαβή πλοία λόγω ακινησίας

1. Ο κύριος ή ο εφοπλιστής πλοίου, το οποίο παραμένει στην περιοχή λιμένα, διώρυγας ή διαύλου ή σε άλλο μέρος των χωρικών υδάτων χωρίς άδεια και εμποδίζει την προσόρμιση, την αγκυροβολία, την παραβολή, την κίνηση και γενικά τη λειτουργία

τους ή την ελεύθερη ναυσιπλοΐα ή την προσέγγιση στην ακτή ή την άσκηση ναυτικών ή άλλων δραστηριοτήτων, υποχρεούται να το απομακρύνει χωρίς καθυστέρηση και να εξαλείψει κάθε επιβλαβή από αυτό συνέπεια, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Αν ο υπόχρεος αδρανήσει, ο Οργανισμός ή η Λιμενική Αρχή, μπορεί να το μετακινήσει προσωρινά σε άλλη θέση στην περιοχή του ίδιου ή άλλου λιμένα, διώρυγας ή διαύλου ή των χωρικών υδάτων, ύστερα από συνεννόηση με τον οικείο Οργανισμό ή και τη Λιμενική Αρχή...

3. Αν το πλοίο παραμείνει στην κατά την προηγούμενη παράγραφο προσωρινή θέση περισσότερο από έξι (6) μήνες, χωρίς ο κύριος ή ο εφοπλιστής να το χρησιμοποιήσει κατά τον προορισμό του ή να ενεργήσει εμφανείς υλικές πράξεις, πρόσφορες για τη χρησιμοποίησή του αυτήν και την απομάκρυνσή του, αν και η θέση που καταλαμβάνει είναι αναγκαία για την εξυπηρέτηση άλλων πλοίων ή για την ικανοποίηση άλλων αναγκών του λιμένα, της διώρυγας ή του διαύλου ή της ναυσιπλοΐας ή για την προσέγγιση στην ακτή ή για την άσκηση ναυτικών ή άλλων δραστηριοτήτων, ο Οργανισμός ή η Λιμενική Αρχή προσκαλεί εγγράφως τον κύριο ή, κατά την κρίση τους, και τον εφοπλιστή, να το απομακρύνει και να εξαλείψει κάθε επιβλαβή συνέπεια, ορίζοντας εύλογη κατά περίπτωση προθεσμία, που δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα (1) μήνα και δηλώνοντας συγχρόνως ότι σε διαφορετική περίπτωση θα προβεί για λογαριασμό του στην εκποίηση του πλοίου με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό, για να απομακρυνθεί αυτό από τον πλειοδότη.

4... 5. Η προθεσμία των παραγράφων 3 και 4 μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα (1) μήνα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να χορηγηθεί επιπλέον παράταση μέχρι δύο (2) μήνες από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας.

6. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 6 και 8 του άρθρου 2 και των παραγράφων 3, 4 και 6 του άρθρου 3.

Άρθρο 8 - Κυρώσεις

1. Για κάθε παράβαση των διατάξεων του νόμου αυτού και των αποφάσεων, που θα εκδοθούν σε εκτέλεσή του, ανεξάρτητα από άλλες συνέπειες, επιβάλλεται με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της Λιμενικής Αρχής πρόστιμο από διακόσιες χιλιάδες (200.000) μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, μετά προηγούμενη υπόμνηση των διατάξεων του παρόντος από τη Λιμενική Αρχή, τα ανωτέρω όρια προστίμου διπλασιάζονται.

2. Η διαδικασία επιβολής του προστίμου αρχίζει από τη σύνταξη βεβαίωσης της παράβασης από τη Λιμενική Αρχή, που τη διαπίστωσε. Ο παραβάτης καλείται να εκθέσει τις απόψεις του μέσα σε δύο (2) ημέρες από την επίδοση της κλήσης. Από τη σύνταξη βεβαίωσης της παράβασης και μέχρι την πληρωμή του προστίμου ή την απαλλαγή αυτού, κατά του οποίου βεβαιώθηκε η παράβαση, απαγορεύεται ο απόπλους του πλοίου. Ο απόπλους επιτρέπεται, αν κατατεθεί ισόποση προς το πρόστιμο εγγυητική επιστολή πιστωτικού ιδρύματος, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 7 και σε περίπτωση, που δεν είναι δυνατή η άμεση προσκόμιση της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής, αν παρασχεθεί άλλη επαρκής ασφάλεια.

3. Η προθεσμία προσφυγής και η προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο, κατά της απόφασης επιβολής προστίμου, δεν αναστέλλει την εκτέλεση αυτής.

4. Το ύψος των προστίμων που επιβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, εξαρτάται ιδίως από τις συνθήκες τέλεσης της παράβασης, το βαθμό επανάληψης αυτής, τη βαρύτητά της και τη βλάβη που προκλήθηκε στο κράτος ή στον τουρισμό ειδικότερα.5...

Άρθρο 9 -Γενικές διατάξεις

1. Ο κύριος του ναυαγίου και ο κατά περίπτωση υπόχρεος σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, για την εξάλειψη των κινδύνων και αποτροπή των δυσμενών συνεπειών από ναυάγιο ή πλοίο, ευθύνονται για κάθε ζημιά ή βλάβη που προκαλείται από αυτό.

2. Κατάσχεση, δήμευση, πλειστηριασμός, μεσεγγύηση, διαταγή μη μεταβολής της κατάστασης, υποθήκη, ενέχυρο, προνόμιο ή άλλο δικαίωμα δεν εμποδίζει τον κύριο ή άλλο κατά περίπτωση υπόχρεο να εκτελέσει τις υποχρεώσεις, που προβλέπονται στο νόμο αυτόν, ούτε τον Οργανισμό να ενεργήσει ό,τι προβλέπεται στο νόμο αυτόν. Αν εκποιείται από τον Οργανισμό το ναυάγιο ή το πλοίο και έχει επιβληθεί σε αυτό αναγκαστική κατάσχεση, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που αφορούν την αναγγελία και τη διανομή του πλειστηριάσματος, μετά τη δημόσια κατάθεση του τιμήματος και την πιστοποίηση της ανέλκυσης και απομάκρυνσης του ναυαγίου ή της απομάκρυνσης του πλοίου, που προβλέπονται στις διατάξεις του νόμου αυτού.

3. Κάθε δαπάνη του Οργανισμού ή αντίστοιχα της Λιμενικής Αρχής, για ενέργειές τους στις περιπτώσεις των προηγούμενων άρθρων και κάθε ζημιά τους κατά τις ενέργειες

αυτές, η οποία δεν οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια των οργάνων τους, καταβάλλεται από τον κύριο ή τον κατά περίπτωση υπόχρεο να τις εκτελέσει και σε περίπτωση μη άμεσης καταβολής, καταλογίζονται σε βάρος τους και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων. Η δαπάνη αυτή εξάλλου ικανοποιείται κατά προτίμηση πριν από κάθε άλλη απαίτηση από την αξία του ναυαγίου ή του πλοίου.

4...5....6 .....

7. Για τα θέματα ανέλκυσης, απομάκρυνσης ή εξουδετέρωσης ναυαγίων ή πλοίων, ο Οργανισμός ή η Λιμενική Αρχή, ανάλογα, ενεργεί μετά από γνώμη Επιτροπής, στην οποία συμμετέχει εκπρόσωπος της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της Λιμενικής Αρχής, του τοπικού εμπορικού επιμελητηρίου και του Οργανισμού που έχει τη διοίκηση και διαχείριση του πλησιέστερου προς τη θέση του ναυαγίου λιμένα. Στην Επιτροπή προεδρεύει ο εκπρόσωπος του Οργανισμού ή της Λιμενικής Αρχής. Η διαδικασία και ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας της Επιτροπής, καθώς και η διαδικασία και ο τρόπος έκφρασης γνώμης, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας».

6. Στις διατάξεις των άρθρων 45, 156 και 157 του ν.δ.187 της 1/3.10.1973 «Περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου» (ΚΔΝΔ) (Α' 261), όπως ισχύει, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 45.

1. α) Με την επιφύλαξη της περιπτώσεως του άρθρου 44, για κάθε παράβαση των διατάξεων του Κεφαλαίου αυτού και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του και ανεξάρτητα εάν συντρέχει ποινική ή πειθαρχική δίωξη, επιβάλλεται, με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου του αρμοδίου Κλάδου του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής ή του Προϊσταμένου της Λιμενικής ή Προξενικής Αρχής, κατά λόγο αρμοδιότητάς τους, πρόστιμο τριακοσίων (300) ευρώ έως πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ. Υπόχρεοι για την καταβολή του προστίμου είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρο ο πλοιοκτήτης, ο διαχειριστής, ο εφοπλιστής, ο πράκτορας και ο πλοίαρχος του πλοίου

2. Από της κοινοποιήσεως της επιβαλλούσης το πρόστιμον αποφάσεως δύναται να απαγορευθή ο απόπλους μέχρι καταβολής του προστίμου ή καταθέσεως ισοπόσου εγγυητικής επιστολής Τραπέζης.

3. Τα εν λόγω πρόστιμα περιέρχονται εις το Δημόσιον εισπραττόμενα κατά τας διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

4. Κατά των αποφάσεων επιβολής προστίμου εν γένει, επιτρέπεται προσφυγή εντός μηνός από της κοινοποιήσεως, ενώπιον του Υπουργού. Η προσφυγή δεν αναστέλλει την εκτέλεσιν της αποφάσεως.

Άρθρο 156 - Έκδοση αστυνομικών διατάξεων

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων διοικητικής αστυνομίας των Λιμενικών Αρχών εκδίδονται αστυνομικές διατάξεις, με τον τύπο Γενικών Κανονισμών Λιμένων και Ειδικών Κανονισμών Λιμένα, ως εξής:

α) οι Γενικοί Κανονισμοί Λιμένων ρυθμίζουν κοινά θέματα για όλες τις Λιμενικές Αρχές και ισχύουν στις περιοχές δικαιοδοσίας όλων των Λιμενικών Αρχών της χώρας...

β) οι Ειδικοί Κανονισμοί Λιμένα ρυθμίζουν επιμέρους θέματα των Λιμενικών Αρχών τα οποία δεν ρυθμίζονται ολικά ή μερικά από τους Γενικούς Κανονισμούς Λιμένων και ισχύουν μόνο στην περιοχή δικαιοδοσίας της Λιμενικής Αρχής στην οποία αναφέρονται...

Άρθρο 157 - Κυρώσεις κατά των παραβατών

1. Στους παραβάτες των διατάξεων των Γενικών και Ειδικών Κανονισμών Λιμένων που εκδίδονται κατά το προηγούμενο άρθρο επιβάλλεται, με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, πρόστιμο ύψους πενήντα (50) έως και εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ...2...

3. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης επιβολής προστίμου σε βάρος πλοιοκτήτη, εφοπλιστή, πλοιάρχου ή κυβερνήτη, μπορεί να απαγορευτεί ο απόπλους του πλοίου, εκτός εάν κατατεθεί ισόποση με το πρόστιμο εγγυητική επιστολή τράπεζας ή εάν συγκοινωνιακοί ή άλλοι λόγοι επιβάλλουν τον απόπλου κατά την κρίση του προϊσταμένου της Λιμενικής Αρχής.

4. Εκτός από το πρόστιμο της παραγράφου 1, στους παραβάτες μπορεί να επιβάλλεται και το διοικητικό μέτρο της αναστολής άσκησης της δραστηριότητάς τους για χρονικό διάστημα έως και εξήντα (60) ημέρες. Όσοι δεν τηρούν το μέτρο του προηγούμενου εδαφίου τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι ενός (1) έτους.. 5....

6. Εάν από την παράβαση των διατάξεων των Κανονισμών Λιμένων, οι οποίοι εκδίδονται κατά το προηγούμενο άρθρο, δημιουργείται κίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια ελλιμενιζόμενων πλοίων, εγκαταστάσεων, κτιρίων ή τη θαλάσσια

συγκοινωνία και ο υπαίτιος δεν μεριμνά εγκαίρως και σε εξαιρετικώς κατεπείγουσες περιπτώσεις αμέσως για την εξάλειψη του σχετικού κινδύνου, ο προϊστάμενος της Λιμενικής Αρχής μπορεί να προβεί στις απαιτούμενες, προς το σκοπό αυτό, ενέργειες και να καταλογίσει τις καταβληθείσες δαπάνες σε βάρος του παραβάτη, οι οποίες εισπράττονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων...7.....».

7. Στα άρθρα 1 και 10 παρ. 2 και 4 της με αριθμό 2123/38/2001 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας «Διαδικασία και οι όροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των διαγωνιζομένων, οι συνέπειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους με αυτές, τα θέματα αναδείξεως μειοδότη, υπολογισμού της χαμηλότερης προσφοράς, καταβολής αμοιβής, κατάθεσης, απόδοσης και κατάπτωσης της εγγυήσεως, επανάληψης του διαγωνισμού και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διενέργεια του διαγωνισμού, που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001» (Β' 1439), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1γ του άρθρου 6 του ν. 2881/2001, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής :

«Άρθρο 1 - Διαδικασία ανάθεσης

Για την ανάθεση των εργασιών της πρόσκλησης των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001 διενεργείται δημόσιος μειοδοτικός διαγωνισμός, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παρούσας και τις διατάξεις του π.δ. 394/96, όπου απαιτείται.

Για τον σκοπό αυτό δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο σχετική προκήρυξη.

Άρθρο 10 - Υποχρεώσεις μειοδότη

1...2. Στην περίπτωση, που ο μειοδότης δεν προβεί, μέσα στην ημερομηνία που του ορίστηκε, στην ανέκλυση του ναυαγίου, κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από την κατακύρωση.... και επιβάλλονται αθροιστικά ή διαζευκτικά οι παρακάτω κυρώσεις :
α... β. Ανάθεση των εργασιών ανέκλυσης είτε από τον επόμενο προσφέροντα, σύμφωνα με τη σειρά κατάταξης στο διαγωνισμό, είτε με επαναληπτικό διαγωνισμό ή και χωρίς διαγωνισμό, ανάλογα με τις ανάγκες της Λιμενικής Αρχής ή Οργανισμού και με καταλογισμό σε βάρος του τυχόν επιπλέον διαφοράς τιμής. γ... 3...4. Σε περίπτωση που ο μειοδότης υπαναχωρεί ή δηλώνει αδυναμία εκτέλεσης της ανέκλυσης ή η Λιμενική Αρχή ή ο Οργανισμός διαπιστώνει σοβαρή ασυνέπεια στην εκτέλεση των συμφωνηθέντων, κηρύσσει τον μειοδότη έκπτωτο και του επιβάλλει αθροιστικά ή διαζευκτικά τις παρακάτω κυρώσεις : α..., β..., γ. Ανάθεση των σχετικών

εργασιών στον επόμενο προσφέροντα στον διαγωνισμό, είτε με επαναληπτικό διαγωνισμό ή και χωρίς διαγωνισμό ανάλογα με τις ανάγκες της Λιμενικής Αρχής ή Οργανισμού και τον καταλογισμό σε βάρος τους της τυχόν επιπλέον διαφοράς τιμής.....».

8. Στην εισηγητική έκθεση του ν.2881/2001, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«...υποβάλλεται σχέδιο νόμου με κύρια ρύθμιση το δικαίωμα του Δημοσίου ή των φορέων διοίκησης και διαχείρισης των λιμένων, να ενεργούν ως εντολοδόχοι του κυρίου τις πράξεις, οι οποίες κατά κύριο λόγο αποτελούν νόμιμη τούτου υποχρέωση, εφόσον αυτός δεν συμμορφώνεται με την υποχρέωση αυτή. Το δικαίωμα αυτό απορρέει από την ανάγκη εξυπηρέτησης γενικού συμφέροντος και συνδυαζόμενο με τη συμπεριφορά του υπόχρεου και σε αντικειμενική βάση με τη βούληση και το συμφέρον επιμελούς κυρίου, τα οποία άλλωστε ο κύριος έχει δικαίωμα να εκδηλώσει και προβάλλει όποτε θελήσει, δεν προσβάλλει το δικαίωμα κυριότητας αυτού. Απώλεια της κυριότητας στο ναυάγιο και περιέλευση αυτής κατά ειδική διαδικασία στο Δημόσιο ή τον οικείο Οργανισμό, δεν προβλέπεται, ενώ λαμβάνεται πρόνοια να ασκηθούν τα δικαιώματα του κυρίου και παντός ενδιαφερομένου, μετά από πλήρη δημοσιότητα των διαδικασιών, που ορίζονται στο νόμο...

Στο άρθρο 2 αντιμετωπίζονται τα ναυάγια. Η ανέλκυση και απομάκρυνση είναι η κανονική λύση για την εξάλειψη των κινδύνων και αποτροπή των δυσμενών συνεπειών από την ύπαρξη του ναυαγίου, αλλά προβλέπονται και οι περιπτώσεις καταστροφής ή εξουδετέρωσης με οποιονδήποτε τρόπο επιβάλλεται κατά περίπτωση (π.χ. διάλυση σε κομμάτια, ολική καταστροφή) για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός. Όλες οι ενέργειες γίνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Ναυτικού Δικαίου ή άλλες αστυνομικού χαρακτήρα διατάξεις. Η αδράνεια των υποχρέων στις ανωτέρω περιπτώσεις δίνει δικαίωμα στον αρμόδιο φορέα (Οργανισμό) να ενεργήσει αντ' αυτών για την απομάκρυνσή τους. Είναι γνωστό από την πράξη, ότι οι υπόχρεοι δεν προβαίνουν στην ανέλκυση του ναυαγίου, όταν δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα ενέργεια ή για άλλους οικονομικούς ή νομικούς συνδυασμούς (χρέη πλοίου, καθεστώς ιδιοκτησίας κ.ά.). Το ιδιωτικό αυτό συμφέρον δεν μπορεί να αντιταχθεί στο δημόσιο συμφέρον για την απομάκρυνση του πλοίου και άρση των κινδύνων από την παρουσία του, ούτε βέβαια να μετακυλήσει το σχετικό οικονομικό βάρος του ιδιώτη στον Οργανισμό, τουλάχιστον όταν τούτο δεν είναι

αναπόφευκτο. Γι' αυτό παρέχεται η δυνατότητα να ενεργήσει αντί του υποχρέου σε διάφορες φάσεις, δηλαδή με ίδια μέσα ή με ανάθεση έργου ή να απευθυνθεί δια του δημόσιου διαγωνισμού σε οποιονδήποτε επιθυμεί να πλειοδοτήσει για να αποκτήσει το ναυάγιο ως πράγμα, αλλά ελεύθερο από βάρη, τα οποία σβήνονται έναντι του νέου κτήτορα. Παράλληλα λαμβάνεται πρόνοια, ώστε οι δανειστές να μην παρακωλύουν τις διαδικασίες απομάκρυνσης του ναυαγίου, χωρίς να θίγονται ουσιαστικά τα δικαιώματά τους. Αν δανειστής έχει ήδη προβεί σε αναγκαστική κατάσχεση, λαμβάνεται πρόνοια να προσαρμοστεί το καθεστώς του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας στο μέτρο που δεν ανατρέπεται η διαδικασία του νόμου. Πρέπει πάντως να ληφθεί υπόψη ότι στην πράξη δεν υπάρχει κατά κανόνα ενδιαφέρον και η έλλειψη πρωτοβουλίας των δανειστών πρέπει να θεωρείται δεδομένη στις περισσότερες από τις ρυθμιζόμενες περιπτώσεις. Με το άρθρο 3 αντιμετωπίζεται η παράλληλη ανάγκη να εκκαθαριστούν οι λιμένες και να εξαλειφθούν όμοιοι κίνδυνοι, από πλοία, τα οποία δεν είναι ναυάγια, αλλά για διάφορους λόγους (π.χ. προσάραξη, ακυβερνησία) ενδεχόμενο είναι να καταστούν και αυτά ναυάγια. Αν κρίνεται ότι η παραμονή τους δημιουργεί τέτοιους κινδύνους, απομακρύνονται και αυτά ή κατ' άλλον τρόπο εξουδετερώνονται, για να εξαλειφθούν οι κίνδυνοι και οι επιβλαβείς από αυτά συνέπειες, κατ' ανάλογη εφαρμογή του προηγούμενου άρθρου...

Με το άρθρο 5 αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις των πλοίων, που με την ακινησία και παραμονή τους σε περιοχή λιμένα, διώρυγας, δίαυλου ή άλλο μέρος των χωρικών υδάτων, χωρίς να υπάρχει άδεια ή έγκριση, γίνονται επιβλαβή. Για την εξάλειψη των δυσμενών συνεπειών από την ακινησία τους πρέπει πέραν των αστυνομικών διατάξεων, που ισχύουν, να προβλεφθεί και δραστικός τρόπος απομάκρυνσής τους. Πρόκειται κατά κύριο λόγο για παροπλισμένα, κατασχεμένα, μεσεγγυημένα ή πλοία για τα οποία δεν εκδηλώνεται ενδιαφέρον και τα οποία, ενώ δεν εμφανίζουν κινδύνους βύθισης ή προσβολής του περιβάλλοντος, είναι εμπόδια για την κίνηση και λειτουργία του λιμένα και γενικότερα για τη ναυσιπλοΐα...

Με το άρθρο 9 τίθενται γενικές διατάξεις, που αφορούν την αστική ευθύνη των υπόχρεων, τον αποκλεισμό νομικών εμποδίων στην εξέλιξη των διαδικασιών του νόμου (χωρίς όμως να παραβλάπτονται ουσιαστικά δικαιώματα)... Τέλος, παρέχεται ευχέρεια στον Οργανισμό και τη Λιμενική Αρχή, να εκτιμήσουν το ενδιαφέρον του υποχρέου για τη μετακίνηση του ναυαγίου ή του πλοίου για επισκευή ή διάλυση, σε

ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη ή επιχείρηση και ανάλογα και υπό εγγυήσεις, να επιτρέψουν την παραμονή του για εύλογο χρονικό διάστημα...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, όπως, ιδίως, εξειδικεύεται ο σκοπός αυτός στην εισηγητική έκθεση του ν.2881/2001, συνάγονται τα εξής:

9. Τα λιμάνια αποτελούν δημόσια κοινόχρηστα πράγματα προορισμένα για την παροχή λιμενικών υπηρεσιών και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις θαλάσσιες μεταφορές (Α.Κ. 967, 968 και άρθρο 22 παρ. 1 του ν.2971/2001, ΟΛΣΤΕ 1211/2010). Ενόψει του σκοπού αυτού, σε περίπτωση κατά την οποία σε περιοχή λιμένα, όπως και σε διώρυγα ή δίαυλο, παραμένουν ναυάγια ή πλοία που παρεμποδίζουν την προσόρμιση, την αγκυροβολία, την παραβολή ή τη χρήση των κρηπιδωμάτων, καθώς και όταν η κατάστασή τους προσβάλλει ή απειλεί το περιβάλλον, επιβάλλεται, κατά τη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος και τις απορρέουσες από αυτή αρχές της πρόληψης και της αποκατάστασης, η λήψη πρόσφορων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων (ΣΤΕ 1820/2019), έτσι ώστε, αφενός μεν να υπάρχει ασφάλεια στην ναυσιπλοΐα και να είναι δυνατή η ακώλυτη χρήση του λιμένα ως δημόσιου κοινόχρηστου πράγματος (ΑΠ 2029/2014, ΣΤΕ 1820/2019, 1647/2011), αφετέρου δε να προστατεύεται το θαλάσσιο περιβάλλον ως τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος, όπως η έννοια αυτού προσδιορίζεται στην παραπάνω συνταγματική διάταξη και στο άρθρο 191 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 202/7-6-2016, σ.1 επ.) [πρώην άρθρο 174 ΣυνΕκ], για τη θεραπεία δηλαδή σκοπών δημοσίου συμφέροντος (ΕΑ ΣΤΕ 460/2012).

10. Σε συμμόρφωση προς την παραπάνω συνταγματική επιταγή, ο κοινός νομοθέτης εξέδωσε τον ν. 2881/2001, με τον οποίο τίθεται ένα πλαίσιο διατάξεων, οι οποίες παρέχουν στη Διοίκηση τη δυνατότητα εκκαθάρισης των λιμένων, διωρύγων, διαύλων, ακτών και αγκυροβολίων των χωρικών υδάτων από ναυάγια ή επικίνδυνα για βύθιση ή προσβολή του περιβάλλοντος και από επιβλαβή πλοία που βρίσκονται σε ακινησία, ενόψει της επιβολής απαγόρευσης απόπλου, λόγω κατάσχεσης (άρθρο 1011 Κ.Πολ.Δ., 48 παρ. 2 δεύτερο εδάφιο του ΚΕΔΕ), και παρεμποδίζουν τη χρήση και λειτουργία του λιμένα ή την προσέγγιση στην ακτή ή προσβάλλουν ή απειλούν το

περιβάλλον και, γενικότερα, αποτελούν κίνδυνο για την ναυσιπλοΐα και τα θαλάσσια οικοσυστήματα. Δηλαδή, κύριος σκοπός των ρυθμίσεων του εν λόγω νόμου είναι τόσο η διασφάλιση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας όσο και η προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος, λόγοι που καθιστούν έντονο τον δημόσιο χαρακτήρα τους και οι οποίοι προτάσσονται έναντι οιασδήποτε άλλης σκοπιμότητας.

11. Στο πλαίσιο αυτό, με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του νόμου τούτου, θεσπίστηκε υποχρέωση του κυρίου του ναυαγίου και του κυρίου ή του εφοπλιστή επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου να προβούν στις κατά περίπτωση πρόσφορες ενέργειες για την εξουδετέρωση του κινδύνου που συνεπάγεται για τη ναυσιπλοΐα ή και το περιβάλλον το ναυάγιο ή το πλοίο και δη στην ανέλκυση και απομάκρυνση του, χωρίς να αποκλείεται η διάλυσή του σε κομμάτια ή η ολική καταστροφή του.

Η σχετική διαδικασία διενεργείται μετά από πλήρη δημοσιότητα, ώστε να παρέχεται δυνατότητα στον κύριο ή στον εφοπλιστή να προβούν οι ίδιοι στη διενέργεια των προαναφερόμενων πράξεων. Προς τούτο προβλέπεται έγγραφη πρόσκληση του αρμόδιου Οργανισμού, δηλαδή του νομικού προσώπου του δημόσιου τομέα ή της δημόσιας υπηρεσίας που ασκεί τη διοίκηση και τη διαχείριση του λιμένα στον οποίο βρίσκεται το πλοίο (άρθρο 1 παρ. 2), προς τον κύριο ή τον εφοπλιστή να προβούν οι ίδιοι στις, κατά περίπτωση, απαιτούμενες ενέργειες εντός ορισμένης εύλογης προθεσμίας, μη δυνάμενης να υπερβεί τους τρεις μήνες, εάν πρόκειται για ναυάγιο, και τους δυο μήνες, εάν πρόκειται για πλοίο. Κατ' εξαίρεση, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο μήνες ακόμα, ενώ όταν ο υπόχρεος έχει ήδη αρχίσει να προβαίνει σε εμφανείς πράξεις για την απομάκρυνση του ναυαγίου ή του πλοίου και συντρέχουν εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να χορηγηθεί επιπλέον παράταση από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Στην ως άνω πρόσκληση, η οποία κοινοποιείται εκτός από τα παραπάνω πρόσωπα και στους δανειστές αυτών που αναγράφονται στο ναυτικό υποθηκολόγιο ή στο βιβλίο κατασχέσεων του λιμένα νηολόγησης και, προκειμένου περί αλλοδαπού πλοίου, στους δανειστές που αναγράφονται στο βιβλίο της λιμενικής Αρχής του λιμένα όπου βρίσκεται το πλοίο, εμπεριέχεται και δήλωση του Οργανισμού ότι επί αδράνειας του προσκληθέντος κυρίου ή εφοπλιστή θα προβεί ο ίδιος στις ενέργειες αυτές με ευθύνη και με δαπάνες τους, ενώ σε περίπτωση μη άμεσης καταβολής των εν λόγω δαπανών από τα

παραπάνω υπόχρεα πρόσωπα χωρεί καταλογισμός αυτών σε βάρος τους, που εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

12. Με τις αυτές ως άνω διατάξεις θεσπίζονται, επίσης, συγκεκριμένα οι δημοσίου δικαίου αρμοδιότητες του αρμόδιου Οργανισμού να προβαίνει, ως εντολοδόχος του κυρίου του ναυαγίου ή του κυρίου ή του εφοπλιστή του πλοίου, εφόσον αυτοί αδρανούν, στις, κατά περίπτωση, απαιτούμενες ενέργειες για την απομάκρυνση ή και την εξουδετέρωση του ναυαγίου ή του πλοίου, που αποτελούν νόμιμη υποχρέωσή τους, και καθορίζεται διαδικασία κατά την οποία εξασφαλίζεται ότι ο Οργανισμός θα προβεί στις εν λόγω ενέργειες με ευθύνη και δαπάνες τους.

Ειδικότερα, ο Οργανισμός, υπό την προαναφερόμενη ιδιότητά του, αν ο υπόχρεος δεν εκπληρώσει την υποχρέωσή του, μπορεί να εκτελέσει τις πράξεις που αναγράφονται στην πρόσκληση και να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες είτε με ίδια αυτού μέσα και προσωπικό, είτε με ανάθεση των σχετικών εργασιών σε τρίτο, η δε σχετική διαδικασία ολοκληρώνεται ακόμη και με εκποίηση του ναυαγίου ή του πλοίου με δημόσιο πλειοδοτικό ή μειοδοτικό διαγωνισμό, απομάκρυνση και νόμιμη τελική διάθεσή του. Στην περίπτωση αυτή ο Οργανισμός, ανεξάρτητα από τη νομική του μορφή, ενεργεί ως διοικητική Αρχή (ΕΑ ΣτΕ 460/2012) και οι πράξεις που εκδίδει, επειδή αφορούν στη διοίκηση του λιμένα, δηλαδή δημόσιου κοινόχρηστου πράγματος, συνιστούν πράξεις άσκησης δημόσιας εξουσίας, έχουν δε χαρακτήρα ατομικών διοικητικών πράξεων κατά των οποίων χωρεί αίτηση ακύρωσης (ΑΠ 96/2018, 2029/2014, ΟλΣτΕ 1211/2010, ΣτΕ112/2013, ΕΑ ΣτΕ143/2013, 459/2012, ΝΣΚ 155/2019).

13. Αντίστοιχες, εξάλλου, με τις παραπάνω αρμοδιότητες και υποχρεώσεις θεσπίζονται με το άρθρο 4 του αυτού ως άνω νόμου (ν.2881/2001) και για τις κατά τόπο αρμόδιες Λιμενικές Αρχές, όταν πρόκειται για ναυάγια και πλοία που βρίσκονται μέσα στα χωρικά ύδατα, αλλά έξω από τη θαλάσσια ζώνη ευθύνης Οργανισμού Λιμένα (ΣτΕ 1647/2011).

14. Προϋπόθεση, σε κάθε περίπτωση, για την εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερόμενου νόμου αποτελεί ο χαρακτηρισμός ενός πλοίου ή πλωτού ναυπηγήματος ως ναυαγίου ή επικίνδυνου και επιβλαβούς, ενώ για κάθε θέμα που αφορά την ανέλκυση, απομάκρυνση ή εξουδετέρωση απαιτείται, ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης των οικείων διοικητικών πράξεων, γνωμοδότηση της

Επιτροπής του άρθρου 9 παρ. 7 του εν λόγω νόμου (ΕΑ ΣΤΕ 143/2013, ΣΤΕ 1647/2011).

15. Περαιτέρω το πλοίο, ως αντικείμενο μεγάλης αξίας, είναι πολύτιμο στοιχείο για τη ναυτιλιακή επιχείρηση, τόσο ως όργανο που ασκεί τη δραστηριότητά της, όσο και γιατί στηρίζει τη φερεγγυότητά της, αφού είναι υπέγγυο στους δανειστές της και, συνήθως, αποτελεί το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο αυτής του οποίου μπορούν να επιληφθούν οι δανειστές. Στο ελληνικό δίκαιο τα πλοία, αν και κινητά, υποβάλλονται στο νομικό καθεστώς που διέπει την κατάσχεση επί των ακινήτων κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 992 παρ. 1 εδ. β'), ενώ λόγω της φύσης τους ισχύουν για αυτά και ειδικές διατάξεις, μεταξύ των οποίων και οι διατάξεις των άρθρων 720 και 1011 Κ.Πολ.Δ, ενδοτικού πάντως δικαίου, σύμφωνα με τις οποίες η κατάσχεση του πλοίου, ανεξάρτητα από τη μορφή της (αναγκαστική ή συντηρητική), συνεπάγεται δέσμευση του πλοίου, την οποία ο νόμος προσδιορίζει ως «απαγόρευση απόπλου», γνωστή και ως «κωλυσιπλοΐα». Η απαγόρευση απόπλου, για την επιβολή της οποίας αρμόδιος είναι ο κατά τόπο λιμενάρχης, σημαίνει αναγκαστική ακινητοποίηση του πλοίου, δηλαδή αφαίρεση του μεγαλύτερου μέρους της ωφελιμότητάς του και, συνεπώς, παράλυση της δραστηριότητας της ναυτιλιακής επιχείρησης που το χρησιμοποιεί. Το μέτρο αυτό, επί μεν αναγκαστικής κατάσχεσης εξυπηρετεί τους σκοπούς της αναγκαστικής εκτέλεσης προς ικανοποίηση των δανειστών από την αξία του πλοίου, επί δε συντηρητικής κατάσχεσης αποβλέπει στη διατήρηση του πλοίου ως εχέγγυου για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων των δανειστών που κινδυνεύουν από την αναχώρηση του πλοίου από το λιμάνι, δηλαδή από την εξαφάνισή του. Πρόκειται, δηλαδή, για μέτρο που έχει θεσπιστεί χάριν ιδιωτικών συμφερόντων και δεν ενδιαφέρει τη δημόσια τάξη (ΝΣΚ 404/2009 με εκεί παραπομπές, ΕφΠειρ. 520/1988, ΜονΠρΠειρ., ασφ.1712/1987, Αλίκης Κιάντου Παμπούκη, απαγόρευση απόπλου συντηρητικώς κατεσχημένου πλοίου, Αρμ.1995, 977επ.).

16. Δοθέντος δε ότι το μέτρο της απαγόρευσης απόπλου του πλοίου επιφέρει, κατά τα προαναφερθέντα, σοβαρές συνέπειες, ο νόμος επιτρέπει την άρση της απαγόρευσης αυτής και τη δυνατότητα εκτέλεσης ενός ή περισσότερων πλόων (ελευθεροπλοΐα), επί μεν συντηρητικής κατάσχεσης με απόφαση δικαστηρίου, επί δε αναγκαστικής κατάσχεσης με έγγραφη συναίνεση των κατασχόντων δανειστών, προς

το συμφέρον των οποίων έχει τεθεί η απαγόρευση (ΕφΠειρ. 520/1988, ΜονΠρΠειρ. 1712/1987 ασφ., Αλίκη Κιάντου-Παμπούκη, όπου παραπάνω).

17. Αντίθετα, κατά τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 του ν.2881/2001, η άρση του διοικητικού μέτρου της απαγόρευσης απόπλου κατεσχημένου πλοίου, το οποίο ενώ τελεί σε τέτοια κατάσταση στη συνέχεια χαρακτηρίζεται κατά τις διατάξεις του νόμου τούτου ναυάγιο ή επικίνδυνο και επιβλαβές, επιβάλλεται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η συναίνεση του κατασχόντα ή των αναγγεληθέντων δανειστών και χωρίς να απαιτείται η παροχή εγγύησης προς εξασφάλιση των απαιτήσεών τους. Η ερμηνευτική αυτή προσέγγιση συνάγεται τόσο από το γράμμα της παραπάνω διάταξης, στην οποία ρητά ορίζεται ότι δεσμεύσεις του ιδιωτικού δικαίου που συνεπάγονται απαγόρευση απόπλου ή άλλα βάρη και προνόμια επί του πλοίου δεν αποτελούν νομικό κώλυμα ικανό να εμποδίσει την αναγκαστική εκποίηση και απομάκρυνση του πλοίου από το θαλάσσιο περιβάλλον λιμένα κλπ (ΕΑ ΣΤΕ 140/2011, 459/2012, 460/2012), όσο και από τον επιδιωκόμενο με τη ρύθμιση αυτή προφανή σκοπό δημοσίου συμφέροντος.

18. Περαιτέρω, στον ως άνω νόμο περιλαμβάνονται προστατευτικές διατάξεις και των δικαιωμάτων των δανειστών που αναγράφονται στο ναυτικό υποθηκολόγιο ή στα βιβλία κατασχέσεων του λιμένα νηολόγησης. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η πρόσκληση του Οργανισμού προς τον κύριο ή τον εφοπλιστή του ευρισκόμενου στην παραπάνω κατάσταση πλοίου να προβεί στις, κατά περίπτωση, απαιτούμενες εργασίες ανέλκυσης και απομάκρυνσής του εκτός λιμένα κλπ. επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή και στους εν λόγω δανειστές, οι οποίοι και δικαιούνται, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας μέχρι την κατακύρωση, να αναλάβουν να εκτελέσουν ό,τι ορίζεται στην πρόσκληση, καταθέτοντας εγγύηση για την κάλυψη των δαπανών (άρθρα 2 παρ. 2, 3 και 8, 3 παρ. 3 και 5, 4 παρ. 2, 5 παρ. 6).

Επίσης, όπως συνάγεται από το συνδυασμό των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του ν.2881/2001 με αυτές του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ιδίου νόμου, επί πλειστηριασμού ναυαγίου ή επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου το πλειστηρίασμα, μετά την αφαίρεση των δαπανών εκποίησης προσαυξημένων κατά 10%, κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και ειδοποιούνται, μεταξύ άλλων, και οι δανειστές, εφόσον δε πρόκειται για αναγκαστικά κατεσχημένο πλοίο, και ο υπάλληλος του πλειστηριασμού, ο οποίος ενεργεί

σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Πολ.Δ. που αφορούν την αναγγελία και τη διανομή του πλειστηριάσματος. Εξυπακούεται, ότι η πρόβλεψη αυτή έχει πεδίο εφαρμογής μόνο όταν υπάρχει πλειστηρίασμα και δεν εφαρμόζεται επί μειοδοτικού διαγωνισμού ή απομάκρυνσης του πλοίου από τον κύριο, τον εφοπλιστή, τον Οργανισμό ή δανειστή χωρίς διαγωνισμό.

19. Από τη συγκριτική αξιολόγηση των διατάξεων του άρθρου 9 παρ. 2 του ν.2881/2001 και αυτών των άρθρων 720 και 1011 Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής τους είναι διαφορετικό. Οι διατάξεις των άρθρων 720 και 1011 Κ.Πολ.Δ ρυθμίζουν την ακινητοποίηση «απαγόρευση απόπλου» («κωλυσιπλοΐα») πλοίου, συνεπεία κατάσχεσης (αναγκαστικής ή συντηρητικής) αυτού για τους προαναφερόμενους σκοπούς (βλ. παρ. 15), ενώ οι διατάξεις του ν.2881/2001 ρυθμίζουν την ειδική περίπτωση, κατά την οποία τόσο ο οφειλέτης, όσο και οι δανειστές, αμελούν επί μακρόν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους ή να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, με αποτέλεσμα το υπέγγυο πλοίο να καταστεί ναυάγιο ή επικίνδυνο για το περιβάλλον ή την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και να απαιτείται η θεραπεία του διακυβευόμενου δημόσιου συμφέροντος από αρμόδιο δημόσιο φορέα, η δε σχετική διαδικασία (τήρηση δημοσιότητας, δυνατότητα ανάληψης δράσης μέχρι και πριν την ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας, διανομή πλειστηριάσματος κατά τις διατάξεις του Κ.Πολ.Δ. εφόσον υπάρξει πλειστηρίασμα) αποσκοπεί στην προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων, η αδράνεια των οποίων κατέστησε αναγκαία τη διοικητική δράση.

20. Κατά μια άποψη που αποτυπώνεται σε έγγραφο της Διοίκησης (Κ.Λ.Π.), η ανωτέρω προσέγγιση παρέχει «ασυλία» στους οφειλέτες, διότι τους παρέχει τη δυνατότητα να πάρουν το πλοίο, για το οποίο, διαφορετικά, δεν χορηγείται απόπλους και να το εξαφανίσουν χωρίς να δοθεί άλλη εγγύηση στους δανειστές προς εξασφάλιση των απαιτήσεών τους. Η άποψη αυτή παραβλέπει, όμως, ότι η πρόσκληση προς τον κύριο επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή σε όλους τους δανειστές, και επομένως, τους παρέχεται το δικαίωμα, σταθμίζοντας τα συμφέροντά τους, είτε να αναλάβουν οι ίδιοι να εκτελέσουν τις εργασίες απομάκρυνσης του πλοίου που αναγράφονται στην πρόσκληση και να κάνουν ό,τι απαιτείται προς διαφύλαξη των δικαιωμάτων τους, είτε να στραφούν κατά της πρόσκλησης και να

ζητήσουν την ακύρωσή της ή να ζητήσουν δικαστική προστασία με τη λήψη συγκεκριμένων, πρόσφορων, κατά περίπτωση, μέτρων.

21. Σε κάθε περίπτωση, η στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων, αφενός οικονομικών συμφερόντων των δανειστών, ιδιωτών και Δημοσίου και αφετέρου του δημοσίου συμφέροντος προστασίας του περιβάλλοντος, γίνεται από το νομοθέτη. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι επί πλειστηριασμού του ναυαγίου ή του επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου, ο πλειοδότης το αποκτά ελεύθερο από κάθε δικαίωμα τρίτου και μπορεί να προβεί στις κατά περίπτωση προβλεπόμενες ενέργειες για τη μεταβίβαση της κυριότητάς του, ώστε να είναι εφικτή η απομάκρυνσή του, χωρίς να απαιτείται βεβαίωση μη οφειλής στο Δημόσιο ή το ΝΑΤ (ν.2881/2001, άρθρο 2 παρ. 5). Δοθέντος δε ότι ο πλειστηριασμός δεν είναι η πρώτη επιλογή του νομοθέτη, ενώ ο πρώτος που καλείται να απομακρύνει το ναυάγιο ή το πλοίο με δικές του δαπάνες είναι ο κύριος ή ο εφοπλιστής και, εφόσον αυτός αδρανή, ο Οργανισμός ως εντολοδόχος του, δεν νοείται να τίθενται ερμηνευτικά πρόσθετες προϋποθέσεις στον κύριο ή στον εντολοδόχο του Οργανισμού για την απομάκρυνση του πλοίου από αυτές που αξιώνει ο νόμος σε περίπτωση πλειστηριασμού.

22. Επίσης, κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, η πρόβλεψη αυτή αποτελεί τον προσφορότερο τρόπο επίτευξης του σκοπού του νόμου, δεδομένου ότι στις πλείστες των περιπτώσεων πρόκειται για πλοία για τα οποία δεν υπάρχει ενδιαφέρον ούτε του κυρίου, ούτε των δανειστών, με αποτέλεσμα την αύξηση των οφειλών και τη μείωση της αξίας τους, έχουν δε περιέλθει στην κατάσταση αυτή μετά την επιβολή κατάσχεσης και την συνεπεία αυτής, σε συνδυασμό με την αδράνεια οφειλέτη και δανειστή ή την έλλειψη ενδιαφέροντος προς πλειοδοσία ή μειοδοσία, μακρά ακινησία.

23. Ενόψει όλων των παραπάνω κοινών παραδοχών, μετά τη συζήτηση που έγινε μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, επί του πρώτου ερωτήματος διατυπώθηκαν δύο (2) γνώμες:

24. Κατά την γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους: Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Νίκη Μαριόλη, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ, Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Δημήτριο Μακαρονίδη, Παναγιώτη Παππά, Βασίλειο Κορκίζογλου, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Νικόλαο Καραγιώργη, Μαρία Σπάσου, Στέργιο Κίκα, Κωνσταντίνο Ζαμπάρα, Μιχαήλ Τζουβάρα, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαο Μουκαζή, Αντώνιο Παπαγεωργίου, Μαρία Δεληγιάννη, Αντώνιο Αντωνίου,

Παναγιώτη Πανάγο και Ελένη Λευθεριώτου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 20**), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Αικατερίνη Χουρμούζη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο), από τη γραμματική και τελεολογική ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 2 και 3 του ν. 2881/2001, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 1 και 10 της ως άνω με αριθμό 2123/38/2001 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, συνάγεται ότι ως «πρόσκληση» που απευθύνεται προς τον κύριο του ναυαγίου, ή του επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου, κατά τα άρθρα 2 παρ. 2 και 3 παρ. 2 του ν. 2881/2001, προκειμένου να προβεί αυτός στις αναγκαίες κατά νόμο ενέργειες είτε προς ανέλκυση και απομάκρυνσή του εκτός λιμένα, διώρυγας ή διαύλου, είτε για την μετατόπισή του ή καταστροφή του, νοείται αποκλειστικά η ατομική εκτελεστή διοικητική πράξη η οποία επιδίδεται και στους δανειστές τους αναγραφόμενους, κατά τον χρόνο εκείνο στα δημόσια βιβλία (νηολόγιο, ναυτικό υποθηκολόγιο, βιβλίο κατασχέσεων κ.α.). Δεν μπορεί, δε, να χαρακτηριστεί ως «αρχική», αφού ο νόμος 2821/2001 προβλέπει την έκδοση αυτής άπαξ και συγκεκριμένα κατά την έναρξη της σχετικής διοικητικής διαδικασίας ανέλκυσης του ναυαγίου ή απομάκρυνσης του επικίνδυνου ή επιβλαβούς πλοίου, ενώ δεν περιέχει ρητή αναφορά για την έκδοση μεταγενέστερα άλλης πρόσκλησης ρυθμίζουσας την περίπτωση της απαιτούμενης δημοσιότητας όσον αφορά τους δανειστές οι οποίοι εγγράφονται στα δημόσια βιβλία, μετά την έκδοση της ως άνω πρόσκλησης του άρθρου 2 παρ. 2 ν. 2881/2001 και της τυχόν μη τελεσφόρησης των προβλεπόμενων στον ίδιο νόμο διαγωνισμών. Είναι προφανές, ότι η θέσπιση από τον νομοθέτη εξαιρετικά συντόμων προθεσμιών για την ανέλκυση του ναυαγίου, καθώς και η μη ρητή πρόβλεψή του για την έκδοση άλλης πρόσκλησης μετά την έναρξη της διοικητικής διαδικασίας η οποία περιλαμβάνει διακριτά μεταξύ τους στάδια, κατά τα οποία εκδίδονται διοικητικές πράξεις αυτοτελώς προσβλητές, συναρτάται προς τον δημοσίου συμφέροντος σκοπό της ταχείας εκκαθάρισης των θαλασσών, λιμένων και διωρύγων από ναυάγια και επικίνδυνα ή επιβλαβή πλοία, για την διασφάλιση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και της προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της ταχείας περάτωσης της προβλεπόμενης στο νόμο διαδικασίας των πλειοδοτικών και μειοδοτικών διαγωνισμών (καθώς και των επαναληπτικών), ανασταλτικό παράγοντα δε αυτής συνιστά ασφαλώς η απαίτηση για έκδοση κάθε φορά νέας «πρόσκλησης δανειστών»,

ως προς τους εγγραφόμενους μεταγενέστερα στα οικεία δημόσια βιβλία νέους δανειστές, βάσει αρχών που θεσπίζονται με το άρθρο 214 παρ. 1 και 2 ΚΙΝΔ (αρχή της πολλαπλότητας των κατασχέσεων). Εάν ο νομοθέτης ήθελε την έκδοση νέας πρόσκλησης για τους εγγραφόμενους μεταγενέστερα δανειστές, καθένας από τους οποίους έχει την δυνατότητα κίνησης της διαδικασίας της εκτέλεσης αυτοτελώς και ανεξάρτητα από την κινούμενη από άλλο (Βασ. Βαθρακοκόιλη, άρθρο 1011 αρ. 22 και 29, σελ. 446 επ.), θα το όριζε ρητώς, προσδιορίζοντας μάλιστα και τη σχετική διαδικασία.

25. Πρέπει να επισημανθεί ότι, ενόψει του θεμελιώδους δημοσίου συμφέροντος της προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος, η μέριμνα του νομοθέτη για τη διασφάλιση ενός θαλασσίου περιβάλλοντος απαλλαγμένου από ναυάγια καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις των πλοίων εκείνων που είναι επικίνδυνα και επιβλαβή από διάφορους άλλους λόγους (ακυβερνησία, προσάραξη, επιβολή κατασχέσεων). Για τις εν λόγω περιπτώσεις ο νόμος θεσπίζει ένα πλέγμα ανάλογων ρυθμίσεων ως προς τις υποχρεώσεις του κυρίου και την υποκατάσταση του Οργανισμού στη θέση του, κατ' εφαρμογή της αυτής ως άνω και έχουσας συνταγματικό έρεισμα αρχής της πρόληψης. Παράλειψη, δε, των αρμοδίων αρχών να κινήσουν την ως άνω διαδικασία, με την έκδοση της σχετικής πρόσκλησης ή την έκδοση των αναγκαίων διοικητικών πράξεων, που αποσκοπούν στην εξουδετέρωση, καταστροφή, διάλυση του ναυαγίου ή επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου, με συνέπεια την καθυστέρηση υλοποίησης των ενεργειών αυτών πέραν του ευλόγου χρόνου από την άπρακτη πάροδο των, κατά νόμο, προθεσμιών ή μετά την πάροδο τριμήνου από την υποβολή στη Διοίκηση αίτησης από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας (ΣΤΕ 1820/2019).

26. Περαιτέρω, αν ο πλειοδοτικός διαγωνισμός αποβεί άκαρπος, επαναλαμβάνεται εντός δύο (2) μηνών, ενώ, σε περίπτωση που και αυτός αποβεί άκαρπος, προβλέπεται δυνατότητα του Οργανισμού προκήρυξης ανοικτού μειοδοτικού διαγωνισμού, για την ανέλκυση και απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου από τον μειοδότη, στον οποίο μεταβιβάζεται το ναυάγιο ή το επικίνδυνο και επιβλαβές πλοίο κατά κυριότητα, διενεργείται δε στο πλαίσιο που καθορίζει η εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1γ του άρθρου 6 του ν. 2881/2001, με αριθμό 2123/38/2001 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας.

27. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο δανειστής και όποιος έχει έννομο συμφέρον για το ναυάγιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, έχουν το δικαίωμα να δηλώσουν σε οποιοδήποτε στάδιο των παραπάνω διαδικασιών και μέχρι την κατακύρωση, ότι αναλαμβάνουν να εκτελέσουν ό,τι ορίζεται στην πρόσκληση, με την κατάθεση επαρκούς εγγύησης για την κάλυψη των σχετικών δαπανών. Πέραν, όμως, τούτων η δημοσιότητα που απαιτείται, όσον αφορά τους νέους δανειστές, πληρούται, καθόσον, κατά το άρθρο 1 της με αριθμό 2123/38/2001 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, η προκήρυξη του μειοδοτικού διαγωνισμού, καθώς και των επαναληπτικών μειοδοτικών διαγωνισμών, δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο και συνεπώς οι επιμελείς δανειστές μπορούν να λάβουν γνώση της εκποίησης του ναυαγίου ή του επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου και του πιθανού απόπλου αυτού, ώστε να προβούν στις δέουσες για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους ενέργειες.

Επιπροσθέτως, οι διατυπώσεις δημοσιότητας τηρούνται και στο προγενέστερο του μειοδοτικού διαγωνισμού στάδιο της διενέργειας πλειοδοτικού διαγωνισμού, αφού, σύμφωνα με το άρθρο 2 της εκδοθείσας κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1β του άρθρου 6, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2,3,4 και 5 του ν. 2881/2001, με αριθμό 2123/34/2001 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (Β'1439), περίληψη της προκήρυξης του διαγωνισμού δημοσιεύεται με μέριμνα της Λιμενικής Αρχής ή του Οργανισμού σε τρεις ημερήσιες εφημερίδες της Αθήνας, ευρείας κυκλοφορίας.

28. Συνεπώς, οι νέοι δανειστές, σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του ν. 2881/200 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθεισών αποφάσεων του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, δύνανται να λάβουν γνώση των διενεργούμενων είτε πλειοδοτικών, είτε μειοδοτικών διαγωνισμών εκποίησης του ναυαγίου ή του επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου μέχρι την τελευταία στιγμή της κατακύρωσης και, συνακόλουθα, μπορούν να προβούν στις, κατά την κρίση τους, απαραίτητες για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους ενέργειες. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την κήρυξη ως άγονου κάποιου διαγωνισμού, δεν υπάρχει υποχρέωση του Οργανισμού να απευθύνει κάθε φορά νέα έγγραφη πρόσκληση στους δανειστές, για την έκδοση της οποίας απαιτείται ρητή νομοθετική πρόβλεψη.

29. Ενόψει των προαναφερομένων, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, ως «πρόσκληση», που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, νοείται αποκλειστικά και μόνον, λόγω έλλειψης ρητής νομοθετικής πρόβλεψης για έκδοση μεταγενέστερα άλλης «πρόσκλησης», η προβλεπόμενη στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 και 3 παρ. 2 του ν. 2881/2001, που απευθύνεται προς τον κύριο και επιδίδεται στους δανειστές τους αναγραφόμενους κατά τον χρόνο εκείνο στα δημόσια βιβλία (νηολόγιο, ναυτικό υποθηκολόγιο, βιβλίο κατασχέσεων κ.λ.π.).

30. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους: Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Γεώργιο Κανελλόπουλο, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Αντιπρόεδρους του Ν.Σ.Κ., Ασημίνα Ροδοκάλη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Σταύρο Σπυρόπουλο, Διονύσιο Χειμώνα, Δημήτριο Κατωπόδη, Ευτυχία Κασομένου, Θεόδωρο Ράππη, Ευστράτιο Ηλιαδέλη και Δημήτριο Καμάρη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 12**), από το συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 2, καθώς και του άρθρου 3 του ν. 2881/2001, συνάγεται ότι η επίδοση, δηλαδή η εγχείριση-παράδοση με δικαστικό επιμελητή της έγγραφης πρόσκλησης, οποία απευθύνεται στον κύριο του ναυαγίου ή στον κύριο ή εφοπλιστή επικινδύνου-επιβλαβούς πλοίου που αποτελεί κίνδυνο για την ναυσιπλοΐα σε περιοχή λιμένα, διώρυγας, διαύλου ή προσβάλλει ή αποτελεί απειλή για το περιβάλλον, στους δανειστές που αναγράφονται στο ναυτικό υποθηκολόγιο ή βιβλίο κατασχέσεων του λιμένα νηολόγησης και, αν πρόκειται για ναυάγιο αλλοδαπού πλοίου, στους δανειστές που αναγράφονται στο βιβλίο της Λιμενικής Αρχής του λιμένα που ευρίσκεται το ναυάγιο, αποβλέπει στην παροχή δυνατότητας σ' αυτούς να λάβουν γνώση του περιεχομένου της πρόσκλησης, προκειμένου να τους παρασχεθεί η δυνατότητα δικαστικής προστασίας των εννόμων συμφερόντων τους, τα οποία πιθανόν θίγονται από τη διαδικασία που εκκινεί με την πρόσκληση.

31. Από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ίδιου νόμου, στην οποία δεν γίνεται αναφορά ή διάκριση σε ποίους εκ των δανειστών επιδίδεται η πρόσκληση, ούτε περιλαμβάνεται ως κριτήριο ο χρόνος κατά τον οποίο αναγράφονται στα ως άνω δημόσια βιβλία, αλλά και από το σκοπό που η διάταξη αυτή αποβλέπει, δηλαδή στην εξασφάλιση στους εν λόγω δανειστές της δυνατότητας παροχής δικαστικής προστασίας για τα δικαιώματά τους επί του πλοίου και της παροχής της δυνατότητας άσκησης του δικαιώματος που προβλέπεται στη

διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, δηλαδή του δικαιώματος να δηλώσουν, σε οποιοδήποτε στάδιο των, υπό του νόμου, οριζομένων διαδικασιών εκτέλεσης της απομάκρυνσης του ναυαγίου ή του επικινδύνου – επιβλαβούς πλοίου και μέχρι την κατακύρωση, ότι αναλαμβάνουν να εκτελέσουν όσα ορίζονται στην πρόσκληση, συνάγεται ότι η εν λόγω πρόσκληση πρέπει να επιδίκεται, όχι μόνο στους δανειστές που αναγράφονται στα δημόσια βιβλία κατά το χρόνο της πρόσκλησης, αλλά και σε νέους δανειστές, οι οποίοι έχουν εγγραφεί μεταγενέστερα στα δημόσια βιβλία ως ενυπόθηκοι ή κατασχόντες το επίμαχο πλοίο. Τούτο δε, ισχύει και στην περίπτωση που έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από την αρχική επίδοση της πρόσκλησης στους κατά το χρόνο διενέργειας αυτής αναγραφόμενους δανειστές και δεν έχει καταστεί δυνατή, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, η απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικινδύνου πλοίου με τις προβλεπόμενες στο νόμο διαδικασίες-στάδια.

32. Στην ερμηνευτική αυτή εκδοχή συνηγορεί και η ερμηνεία των διατάξεων των παραγράφων 3 και 8 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, σύμφωνα με την αρχή της ισότητας, που επιβάλλει την ίση μεταχείριση όλων των δανειστών που έχουν τα αυτά δικαιώματα επί του πλοίου, εφόσον δεν έχει υλοποιηθεί το περιεχόμενο της πρόσκλησης με την απομάκρυνση του πλοίου ή δεν έχει γίνει κατακύρωση του διαγωνισμού (πλειοδοτικού ή μειοδοτικού) που διεξάγεται για τον σκοπό αυτό.

33. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, που ερείδεται στο επιχείρημα ότι οι μεταγενέστεροι δανειστές, όπως και οι έχοντες έννομο συμφέρον, έχουν τη δυνατότητα, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, να ασκήσουν το δικαίωμα που ορίζει η διάταξη, δηλαδή να δηλώσουν, εφόσον το επιθυμούν, ότι αναλαμβάνουν την απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικινδύνου-επιβλαβούς πλοίου, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις και ότι πληρούνται, ως προς τους δανειστές αυτούς, οι απαιτήσεις δημοσιότητας από τη δημοσίευση των προκηρύξεων των πλειοδοτικών ή μειοδοτικών διαγωνισμών που προβλέπονται στο νόμο για την απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικινδύνου-επιβλαβούς πλοίου, παραβλέπει την εκ του νόμου διάκριση των δύο ως άνω κατηγοριών προσώπων.

34. Ειδικότερα, οι δανειστές της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ίδιου νόμου δεν δύναται να ταυτισθούν από απόψεως δικαιωμάτων και συμφερόντων με τους οριζόμενους στην παρ.8 του άρθρου 2 ως έχοντες «έννομο συμφέρον». Τούτο, διότι:

α) οι δύο αυτές κατηγορίες διαφέρουν, προδήλως, λόγω της ειδικής φύσεως δικαιωμάτων που έχουν οι δανειστές επί του ναυαγίου ή του επικινδύνου-επιβλαβούς πλοίου σε σχέση με τους αναφερόμενους γενικά ως έχοντες έννομο συμφέρον να ασκήσουν το δικαίωμα που ορίζει η επίμαχη διάταξη και β) ως προς τον τρόπο γνώσης του περιεχομένου της πρόσκλησης με επίδοση από δικαστικό επιμελητή.

35. Τούτων δοθέντων, αλλά και ενόψει του γεγονότος ότι από το ν.2881/2001 δεν προβλέπεται επαρκώς ασφαλής διαδικασία ενημέρωσης των μεταγενέστερων δανειστών, όπως θα ήταν, οπωσδήποτε, η νομοθετική πρόβλεψη περί εγγραφής της αρχικής πρόσκλησης στα οικεία δημόσια βιβλία (νηολόγιο, ναυτικό υποθηκολόγιο, βιβλίο κατασχέσεων), η επίδοση της πρόσκλησης από δικαστικό επιμελητή, δεν δύναται να υποκατασταθεί από την απλή δημοσίευση των προκηρύξεων του πλειοδοτικού ή μειοδοτικού διαγωνισμού, που σκοπό έχει να λάβουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι του διαγωνισμού, προκειμένου να συμμετάσχουν στην διεξαγωγή του ως υποψήφιοι πλειοδότες ή μειοδότες, ενώ η παραδοχή μιας τέτοιας υποκατάστασης θα είχε ως έννομη συνέπεια να επιρριφθεί το βάρος γνωστοποίησης του περιεχομένου της πρόσκλησης που, κατά νόμο, φέρει ο Οργανισμός ως διοικητική Αρχή, στον «επιμελή δανειστή».

36. Εξάλλου, ούτε η ένταση του δημοσίου συμφέροντος, σταθμιζόμενο με το ιδιωτικό συμφέρον των δανειστών, δύναται νομίμως να δικαιολογήσει την παράλειψη της επίδοσης της πρόσκλησης στους μεταγενέστερα της αρχικής αναγραφόμενους στα δημόσια βιβλία νέους δανειστές, όταν, κατά τον τιθέμενο με το ερώτημα προβληματισμό, έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα κατά το οποίο δεν κατέστη δυνατή η απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικινδύνου πλοίου από τον Οργανισμό, ως νομίμου εντολοδόχου του κυρίου ή από την ευόδωση των προβλεπομένων διαγωνισμών που έγιναν για τον σκοπό αυτό.

37. Με τα δεδομένα αυτά, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η απάντηση που αρμόζει στο πρώτο εξεταζόμενο ερώτημα είναι ότι ως «πρόσκληση», που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, νοείται όχι μόνον αυτή που απευθύνεται στον κύριο και επιδίδεται στους δανειστές που αναγράφονται κατά τον χρόνο της πρόσκλησης στα δημόσια βιβλία (νηολόγιο, ναυτικό υποθηκολόγιο, βιβλίο κατασχέσεων), αλλά ότι όμοια πρόσκληση πρέπει να επιδίδεται και σε εκείνους τους δανειστές που έχουν εγγραφεί στα οικεία βιβλία μεταγενέστερα και, ιδιαίτερα, αν έχει

παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα κατά το οποίο δεν κατέστη δυνατή η απομάκρυνση του ναυαγίου ή του επικινδύνου-επιβλαβούς πλοίου, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο ίδιο νόμο διαδικασίες.

38. Επί του δευτέρου ερωτήματος, **κατά την ομόφωνη γνώμη** των μελών της Ολομέλειας, η παράβαση των διατάξεων του ν. 2881/2001, ανεξάρτητα από άλλες συνέπειες, επιφέρει την επιβολή με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της Λιμενικής Αρχής προστίμου, το ύψος του οποίου εξαρτάται ιδίως από τις συνθήκες τέλεσης της παράβασης, το βαθμό επανάληψης αυτής, τη βαρύτητά της και τη βλάβη που προκλήθηκε στο Κράτος ή στον τουρισμό ειδικότερα. Η επιβολή προστίμου, εκ του προαναφερόμενου λόγου, και μέχρι την πληρωμή του ή την απαλλαγή του υπόχρεου από αυτό, συνεπάγεται την απαγόρευση του απόπλου του πλοίου, εκτός αν κατατεθεί ισόποση προς το πρόστιμο εγγυητική επιστολή πιστωτικού ιδρύματος, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 7, ή αν παρασχεθεί άλλη επαρκής ασφάλεια, σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η άμεση προσκόμιση εγγυητικής επιστολής.

39. Κατά τη διάταξη, εξάλλου, του άρθρου 9 του ίδιου νόμου, ο κύριος του ναυαγίου ή άλλος κατά περίπτωση υπόχρεος, οφείλουν να εξαλείφουν τους κινδύνους από ναυάγιο ή επιβλαβές και επικίνδυνο πλοίο και να αποτρέπουν τις δυσμενείς από αυτά συνέπειες, ευθυνόμενοι για κάθε ζημία ή βλάβη που προκαλείται από αυτά. Νομικά δε κωλύματα απομάκρυνσης του πλοίου από το λιμένα, λόγω επιβολής κατάσχεσης, δήμευσης, πλειστηριασμού, μεσεγγύησης, διαταγής μη μεταβολής της κατάστασης, υποθήκης, ενεχύρου, προνομίου ή άλλου δικαιώματος επί του πλοίου (άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 2881/2001, ΕΑ ΣτΕ 460/ 2012, σκ. 6) δεν εμποδίζουν τον κύριο ή άλλο κατά περίπτωση υπόχρεο να εκτελέσουν τις προβλεπόμενες από το νόμο υποχρεώσεις τους για την εξάλειψη ή αποτροπή των παραπάνω κινδύνων, ούτε τον Οργανισμό να ενεργήσει ό,τι προβλέπεται στο νόμο αυτόν.

40. Στην ως άνω διάταξη του άρθρου 9 αναφέρονται νομικές καταστάσεις που αφορούν, κυρίως, τη διασφάλιση οικονομικών συμφερόντων *«Κατάσχεση, δήμευση, πλειστηριασμός, μεσεγγύηση, διαταγή μη μεταβολής της κατάστασης, υποθήκη, ενέχυρο, προνόμιο ή άλλο δικαίωμα»*, είτε ιδιωτικών, είτε και του Δημοσίου, αφού ο νόμος δεν διακρίνει (πχ. αναφέρεται ο όρος «κατάσχεση», χωρίς να αποκλείει την κατάσχεση απαιτήσεων του Δημοσίου βάσει ΚΕΔΕ, δήμευση κλπ.), ενώ ρητά

προβλέπεται ότι οι καταστάσεις αυτές δεν αποτελούν κωλύματα ως προς την απομάκρυνση του πλοίου, προς επίτευξη των δημοσίου συμφέροντος σκοπών του ν. 2881/2001, αυτών δηλαδή της προστασίας του περιβάλλοντος και της ακώλυτης χρήσης του λιμένα ως δημόσιου κοινόχρηστου πράγματος με την εκκαθάριση των θαλασσών από επικίνδυνα και επιβλαβή πλοία και ναυάγια.

Τούτο προκύπτει και από την αιτιολογική έκθεση του εν λόγω νόμου, στην οποία ρητά αναφέρεται ότι με το άρθρο 9 τίθενται διατάξεις οι οποίες αφορούν τον αποκλεισμό νομικών εμποδίων στην εξέλιξη των διαδικασιών που θεσπίζονται με αυτόν.

41. Υπό αντίθετη εκδοχή, τα νομικά αυτά κωλύματα θα αναιρούσαν την εφαρμογή του παραπάνω νόμου και θα ματαίωναν τους προαναφερόμενους δημοσίου συμφέροντος σκοπούς που αυτός εξυπηρετεί. Όπως, δε, έχει κριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας, η ανάγκη διασφάλισης οικονομικών συμφερόντων, έστω και αν αυτά αποβλέπουν σε δημοσίου συμφέροντος σκοπό, δεν δύναται, κατά νόμο (άρθρο 9 παρ. 2), να αποτελέσει νομικό κώλυμα στην εξέλιξη των διαδικασιών για την απομάκρυνση του πλοίου (ΕΑ ΣτΕ 460/2012 σε περίπτωση κατάσχεσης για απαιτήσεις από καταλογισμό τελών και δικαιωμάτων του ΟΛΠ προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος σκοπού της εξασφάλισης της καλής λειτουργίας του Λιμένα Πειραιώς).

42. Συνεπώς, η, με το προαναφερθέν περιεχόμενο, διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2881/2001 είναι ειδική σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ίδιου νόμου που προβλέπουν ως μέσο για την επίτευξη των σκοπών του την επιβολή απαγόρευσης απόπλου. Η προβλεπόμενη, άλλωστε, στις τελευταίες αυτές διατάξεις απαγόρευση εμπίπτει στην έννοια του όρου «άλλο δικαίωμα» της παραγράφου 2 του άρθρου 9 και, επομένως, η χορήγηση, κατ' εφαρμογή της διάταξης αυτής, άδειας απόπλου είναι δυνατή, παρά την επιβολή απαγόρευσης απόπλου κατά τις διατάξεις του άρθρου 8. Υπό την έννοια αυτή, δεν νοείται να υπερισχύει η διάταξη του άρθρου 8 της διάταξης του άρθρου 9 του ίδιου νόμου, διότι τούτο οδηγεί στο αντιφατικό αποτέλεσμα η διάταξη που ορίζει το μέσο για την επίτευξη σκοπού να ματαιώνει τον σκοπό για τον οποίο θεσπίστηκε.

43. Περαιτέρω, στο άρθρο 45 του ΚΔΝΔ, προβλέπεται, ως διοικητική κύρωση, η επιβολή προστίμου για την παράβαση των διατάξεων του Δ' Κεφαλαίου του, το οποίο

περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν την ικανότητα του πλοίου για ασφαλή πλου, καθώς και απαγόρευση του απόπλου του πλοίου από την κοινοποίηση της απόφασης που επιβάλλει το πρόστιμο μέχρι την καταβολή του ή κατάθεσης ισόποσης εγγυητικής επιστολής Τραπέζης. Το μέτρο της απαγόρευσης του απόπλου σκοπό έχει τη διασφάλιση της είσπραξης των προστίμων τα οποία επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του Δ΄ Κεφαλαίου του (πρβλ. ΣΤΕ 787/2019, σκέψη 4, 203/2019 σκ. 9), για αυτό δε το λόγο η απαγόρευση του απόπλου, στην εν λόγω περίπτωση, δεν είναι υποχρεωτική (όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 44 του ΚΔΝΔ), αλλά δυναμική, και δεν επιβάλλεται σε περίπτωση που καταβληθεί το πρόστιμο ή κατατεθεί ισόποση με το πρόστιμο εγγυητική επιστολή τράπεζας, δηλαδή σε περίπτωση που διασφαλισθεί η είσπραξη του ποσού του προστίμου.

44. Ακολούθως, στο άρθρο 157 του ΚΔΝΔ προβλέπονται οι κυρώσεις για την παράβαση των αστυνομικών διατάξεων οι οποίες εκδίδονται από τις Λιμενικές Αρχές, υπό την μορφή Γενικών και Ειδικών Κανονισμών Λιμένων (άρθρο 156 ΚΔΝΔ), καθώς και τα πρόσωπα που υπόκεινται σ' αυτές. Ειδικότερα, στην μεν παράγραφο 3 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι σε περίπτωση έκδοσης απόφασης επιβολής προστίμου σε βάρος πλοιοκτήτη, εφοπλιστή, πλοιάρχου ή κυβερνήτη, μπορεί να απαγορευτεί ο απόπλους του πλοίου, εκτός εάν κατατεθεί ισόποση με το πρόστιμο εγγυητική επιστολή τράπεζας ή εάν συγκοινωνιακοί ή άλλοι λόγοι επιβάλλουν τον απόπλου κατά την κρίση του προϊσταμένου της Λιμενικής Αρχής, στις δε παραγράφους 4 και 6 του ίδιου άρθρου ότι στους παραβάτες, εκτός από το πρόστιμο, μπορεί να επιβληθεί και το διοικητικό μέτρο της αναστολής άσκησης της δραστηριότητάς τους για χρονικό διάστημα έως και εξήντα (60) ημερών, επί ποινή φυλάκισης μέχρι ενός (1) έτους για όσους δεν τηρούν το μέτρο αυτό. Επίσης, προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που από την παράβαση των διατάξεων των Κανονισμών Λιμένων δημιουργείται κίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια ελλιμενιζόμενων πλοίων, εγκαταστάσεων, κτιρίων ή τη θαλάσσια συγκοινωνία και ο υπαίτιος δεν μεριμνά εγκαίρως και σε εξαιρετικώς κατεπείγουσες περιπτώσεις αμέσως για την εξάλειψη του σχετικού κινδύνου, ο προϊστάμενος της Λιμενικής Αρχής μπορεί να προβεί στις απαιτούμενες, προς το σκοπό αυτό, ενέργειες και να καταλογίσει τις καταβληθείσες δαπάνες σε βάρος του παραβάτη, οι οποίες

εισπράττονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

45. Είναι προφανές ότι το, κατά την παραπάνω διάταξη, μέτρο της απαγόρευσης του απόπλου σκοπό έχει τη διασφάλιση της είσπραξης των προστίμων που επιβάλλονται στους παραβάτες των αστυνομικών διατάξεων των Κανονισμών Λιμένων (πρβλ. ΣΤΕ 787/2019, σκέψη 4, 203/2019 σκ. 9), ενώ η συμμόρφωση στις (αστυνομικές) διατάξεις που παραβιάστηκαν επιτυγχάνεται με τα λοιπά μέσα που προβλέπει το ίδιο άρθρο. Για αυτό τον λόγο η απαγόρευση του απόπλου που προβλέπεται στο άρθρο αυτό δεν είναι υποχρεωτική αλλά είναι δυναμική κατά την κρίση του προϊσταμένου της Λιμενικής Αρχής, ο οποίος θα εκτιμήσει τυχόν συγκοινωνιακούς ή άλλους λόγους που επιβάλλουν τον απόπλου, σε περίπτωση δε που κατατεθεί ισόποση με το πρόστιμο εγγυητική επιστολή τράπεζας δεν δύναται να απαγορευτεί ο απόπλους. Δηλαδή, κατά ρητή πρόβλεψη της διάταξης, το συμφέρον του Δημοσίου για την είσπραξη του προστίμου υποχωρεί μπροστά σε υπέρτερο συμφέρον (συγκοινωνιακοί ή άλλοι λόγοι).

46. Κατά συνέπεια τούτων, οι προβλεπόμενες στα άρθρα 45 και 157 του ΚΔΝΔ περιπτώσεις της απαγόρευσης απόπλου του πλοίου, ως μέτρου διοικητικού καταναγκασμού για την εξόφληση επιβληθέντος διοικητικού προστίμου, εμπίπτει στην έννοια του όρου «άλλο δικαίωμα» της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2881/2001 και, ως εκ τούτου, η χορήγηση, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.2881/2001, άδειας απόπλου είναι δυνατή, παρά την προβλεπόμενη στα ανωτέρω άρθρα του ΚΔΝΔ επιβολή απαγόρευσης απόπλου.

Απάντηση

47. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β΄ Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί ως εξής:

α) Ως «πρόσκληση», που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2881/2001, νοείται αποκλειστικά και μόνον η προβλεπόμενη στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2 και 3 παρ. 2 του ν. 2881/2001, η οποία απευθύνεται προς τον κύριο και επιδίδεται σε αυτόν και στους δανειστές τους αναγραφόμενους κατά τον χρόνο εκείνο στα δημόσια βιβλία (νηολόγιο, ναυτικό υποθηκολόγιο, βιβλίο κατασχέσεων κ.λ.π.), ενώ οι εγγραφόμενοι μεταγενέστερα νέοι δανειστές, στους οποίους δεν έχει επιδοθεί η πρόσκληση αυτή, έχουν τη δυνατότητα, ως έχοντες

έννομο συμφέρον, κατ' άρθρο 2 παρ. 8 του ν. 2881/2001, να προβούν στις απαραίτητες, για την προάσπιση των συμφερόντων τους νόμιμες ενέργειες, σε οποιοδήποτε στάδιο των προσδιοριζόμενων στον ίδιο νόμο διαδικασιών και μέχρι την κατακύρωση του σχετικού διαγωνισμού εκποίησης του ναυαγίου ή επικίνδυνου και επιβλαβούς πλοίου, καθόσον πληρούνται και ως προς αυτούς οι απαιτήσεις δημοσιότητας. Συνακόλουθα οι επιμελείς, τουλάχιστον, δανειστές ενημερώνονται για τον πιθανό απόπλου του ναυαγίου ή του επικίνδυνου/επιβλαβούς πλοίου (αυτοδυνάμως ή ρυμουλκούμενου), ακόμη και για διάλυσή του (κατά πλειοψηφία).

β) Η χορήγηση, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν.2881/2001, άδειας απόπλου (είτε με ίδια μέσα, είτε ρυμουλκούμενου), για οποιονδήποτε λόγο (ακόμη και για διάλυση αυτού), είναι δυνατή, παρά την προβλεπόμενη στο άρθρο 8 του ν. 2881/2001 και στα άρθρα 45 και 157 του ν.δ.187/1973 (ΚΔΝΔ) επιβολή απαγόρευσης απόπλου, ως μέτρου διοικητικού καταναγκασμού για την εξόφληση επιβληθέντος διοικητικού προστίμου (ομόφωνα).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 3 - 5- 2022

Η Πρόεδρος

Οι Εισηγητές

Ευγενία Βελώνη
Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ

Νικόλαος Μουκαζής
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Αικατερίνη Χουρμούζη
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ